

Fiscale instrumentalisering

Er wordt beleidsmatig vaak te snel en ondoordacht naar het fiscale instrumentarium gegrepen. Fiscale instrumenten kunnen effectief zijn, maar de nut-en-noodzaakdiscussie moet strenger. De inzet van het belastinginstrument moet scherper worden afgewogen tegen het belang van de rechtvaardigheid en de eenvoud.

De samenleving is slechts in beperkte mate maakbaar. Beleidsmakers moeten beseffen dat de maakbaarheidsfilosofie van de overheid het ondernemers- en burgerinitiatief structureel te weinig ruimte geeft. Er is een voortdurende neiging te negeren dat burgers vaak zelf het beste in staat zijn hun optimale posities te kiezen. De maakbaarheidsarchitecten zijn er van nature te zeer op gericht de maatschappelijke activiteiten via sturende, flankerende, conditionerende, of faciliterende regels in te passen in hun technocratisch masterplan. Te pas en te onpas wordt daarbij het belastingstelsel als sturingsinstrument gehanteerd. Bij het inzetten van de belasting als stuurgeld is grotere terughoudendheid geboden.

Bij fiscaal-economen overheerst de impressie dat in de partijpolitieke context het belastinginstrument vaak te lichtzinnig wordt ingezet. In dat kader is een groot assortiment specifieke fiscale maatregelen ontwikkeld. Het voordeel is dat zij een nauwkeurigere

sturing van de ingezette middelen mogelijk maken. Dit vergroot de effectiviteit. Bovendien beperken zij het weglekeffect van generiek ingezette budgettaire middelen naar sectoren waarvoor de middelen niet zijn bedoeld. Maar specifieke faciliteiten zijn moeilijker in te passen in het gelijkheidsbeginsel, leiden tot afstemmingsproblemen met het Europese recht (verboden staatssteun), veroorzaken een grotere complexiteit van regelgeving en leiden tot hogere administratieve lasten vanwege de advies- en nalevingskosten. De uiteindelijke keuze tussen specifieke en generieke instrumenten is vaak een kwestie van bestuurscultuur. Wanneer de maakbaarheidsopvatting bij beleidsmakers overheersend is, zal sneller een specifiek instrument worden ingezet dan het geval is in beleidskringen waarin de reguleringsdrift minder ontwikkeld is. Om tegendruk te geven aan het te gemakzuchtig inzetten van specifieke fiscale instrumenten worden tegenwoordig veelal stringente voorwaarden gesteld aan de effectiviteit van de maatregelen en worden periodieke evaluaties uitgevoerd.

De overheid heeft zich in de afgelopen decennia te gemakkelijk de rol van de ultieme probleemoplosser laten aanleunen. Voor alle grote en kleine problemen van de steeds complexer wordende samenleving werd van haar verwacht dat zij wel een oplossing zou kunnen aanleveren. Tegelijkertijd moest zij door de

LEO STEVENS

Hoogleraar Fiscale Economie
Erasmus Universiteit
Rotterdam.

individualisering en pluriformiteit van de samenleving steeds meer maatwerk leveren. Geflexibiliseerde regelgeving met keuzearrangements die alle maatschappelijke groepen moest bedienen, leidde tot toenemende regeldichtheid. Dit werkte daardoor in vele gevallen contraproductief. Het overzicht ging verloren. Daarnaast werden we opgeschrikt door een aantal stevige en betreurenswaardige incidenten waarbij toezicht ernstig gefaald leek te hebben en de bestaande regelgeving niet effectief bleek te zijn geweest (onder andere de vuurwerkcramp in Enschede, de Volendamtragedie, de Schipholbrand). De overheid werd daarop maatschappelijk en juridisch aangesproken. Oplossingen werden – als gebruikelijke bestuurlijke reflex – gevonden in nieuwe en aanvullende regelgeving. Maar van lieverlede zijn de burgers en ondernemers, maar ook de overheidsorganen zelf, steeds meer in dit regelweb verstrikt geraakt. Per saldo is hun bewegingsruimte daardoor steeds verder ingeperkt.

Contraproductieve regelgeving

De overheid gaat er op veel terreinen van uit dat burgers, ondernemingen en maatschappelijke instellingen te weinig eigen verantwoordelijkheid kunnen of willen dragen. Hierdoor ontstaat met name bij ondernemers met een creatieve, ondernemende instelling al snel het gevoel dat ze te zeer worden betutteld, of, erger: worden gewantwoord. Zelfs stringente regels en strenge toezichthouders maken de samenleving niet risicoloos. De overheid moet zich daarom kritischer en terughoudender opstellen in *wat* zij regelt en *hoe* zij dat regelt. Het is niet mogelijk – en zelfs naar alle waarschijnlijkheid niet wenselijk – om altijd alle verantwoordelijkheden over te nemen. Het creëert de illusie van veiligheid en zekerheid. Soms is dat nog riskanter dan de bewuste aanvaarding van een verantwoorde risicomarge.

Vooraf in de belastingheffing is de instrumentele regelgeving voelbaar. De fiscaliteit speelt een grote rol in de volkshuisvesting, de pensioenvoorziening, de gezondheidszorg, de kenniseconomie, het milieu, de Europese harmonisatie, verbetering van de internationale concurrentiepositie, versterking van de arbeidsmarktparticipatie, cultuurbeleid, maatschappelijk verantwoord ondernemen, etcetera. Voor allerlei 'goede beleidsdoelen' is wel een of andere fiscale maatregel getroffen. De vraag is echter of het fiscale instrument wel effectief is.

Taboedoorbrekend beleid

Een aantal fiscale instrumenten heeft een taboestaatus. Dat houdt politieke partijen momenteel stevig in zijn greep. De onderwerpen zijn bekend, de urgentie van de beleidsaanpassingen neemt toe, maar de politieke woordvoerders blijven onverbiddelijk in hun weigering de werkingssfeer bespreekbaar te maken. Het meest bekend is het dossier over de fiscale behandeling van de eigen woning, waarin de hypotheekrenteaftrek de gemoederen telkens opnieuw verhit. Even gevoelig is het AOW-dossier en de

daarin besloten liggende noodzaak tot fiscalisering van de premieheffing en/of het verhogen van de AOW-gerechtigde leeftijd. Onder de oppervlakte broeit het uit de Tweeverdienerswetgeving bekende probleem van de toenemende welvaartsverschillen tussen een- en tweeverdienergezinnen. Bij de vormgeving van de Wet IB 2001 is de wetgever met een grote boog om de principiële keuze voor een gezinsbelasting dan wel een individuele belasting heengelopen. De draagkracht- en arbeidsmarkt doelstellingen strijden om voorrang. Al deze taboe-onderwerpen zijn niet nieuw. Ze stammen al uit de jaren zeventig. Het belangrijkste verschil met de situatie van toen is, dat we toentertijd nog redelijk gemakkelijk de ontstane scheefgroei hadden kunnen oplossen. Anno 2006 is dat beduidend ingrijpender en moeizamer.

Fiscale instrumenten in de volkshuisvesting

Beleidsmatig is het uitermate merkwaardig dat voor de huurders- en kopersmarkt geheel verschillende, tegengestelde, financiële stimuleringsinstrumenten worden ingezet. Huursubsidies nemen af bij toenemend inkomen; de hypotheekrenteaftrek – verreweg het belangrijkste instrument ter begunstiging van het eigenwoningbezit – wordt juist gunstiger. Dit heeft tot gevolg dat beide deelmarkten sterk zijn gesegmenteerd en dat de doorstroming van de huurdersmarkt naar de kopersmarkt problematisch is. Huurders kunnen geen renteaftrek genieten, terwijl in hun huurprijs toch ook financieringskosten zijn begrepen. Het verschil in juridische kwalificatie ('huur' of 'rente') rechtvaardigt niet verschillend te behandelen wat economisch in feite gelijk is. Op huurdersgebied wordt voorgesteld als nieuw instrument van marktordening een 'betaalbaarheidsheffing huurwoningen' in te zetten. Dat dit instrument fiscaaltechnisch aan alle kanten rammelt, is kennelijk voor beleidmakers geen probleem. De rechtsgrond is discutabel en de effectiviteit beperkt. Dat geldt trouwens ook voor de bepleite doorstroomheffing ter bestrijding van scheefwonen. Huurders die 'te goedkoop' wonen, zouden door een huurbelasting worden geprikkeld te verhuizen naar duurder woningen. Ook de in te voeren speciale vermogensbelasting voor woningbouwcorporaties is een 'gelegenheidsheffing' die onvoldoende spoort met de algemene fiscale principes. Het fiscale eigenwoningregime is aan herziening toe. Het is onrechtvaardig, niet effectief en onnodig complex. Het eigenwoningbezit resulteert doorgaans in een negatief saldo dat aftrekbaar is tegen het in box 1 geldende progressieve tarief. Het grootste deel van de huidige belastingsubsidie op eigenwoningbezit komt daardoor terecht bij de midden- en hogere inkomens. Het stimuleert niet het 'modale', maar het luxueuze wonen. Dit proces wordt versterkt door de 'kapitaalpolis eigen woning'. De eigenwoningbezitter lost niet af en heeft gedurende de gehele looptijd van de hypothecaire lening aftrek over de volle schuld, terwijl het rendement van de kapitaalpolis onbelast blijft. De gestelde tekortkomingen van het fiscale instrument zouden – wetende dat daarmee een drainage van de belastingopbrengst is gemoeid van elf miljard euro (MinFin, 2006) – alle hens aan dek moeten roepen. Dat de coalitiepartijen daarover desondanks geen nut-en-noodzaakdiscussie willen voeren is electoraal begrijpelijk, maar maatschappelijk suboptimaal. Het is gewenst een alternatief te ontwikkelen dat deze nadelen niet, of in mindere mate, oproept en dat bovendien toch kan dienen als duurzame stimulering van het eigenwoningbezit.

Het kernprobleem van het eigenwoningregime zit trouwens niet zozeer in de hypotheekrenteaftrek, zoals de meesten denken, maar in het te lage eigenwoningforfait. In de vermogensrendementsheffing wordt uitgegaan van een forfaitair rendement van vier procent, terwijl dat bij de eigen woning slechts op 0,6 procent van de WOZ-waarde is gesteld. Dat is volstrekt onevenwichtig. Het verdient aanbeveling de eigen woning met bijbehorende geldlening en kapitaalpolis over te brengen naar de vermogensrendementsheffing (box 3). Dan is de bestaande rentearbitrage niet meer mogelijk, profiteren hoge en lage inkomens in gelijke mate van belastingsubsidies en wordt de doorzichtigheid en uitvoerbaarheid van het systeem verbeterd. Uiteraard moet een dergelijke aanpassing voorzichtig en geleidelijk worden doorgevoerd. Om het modale eigenwoningbezit fiscaal te blijven stimuleren kan een basisvrijstelling worden ingebouwd voor het in een eigen woning geïnvesteerde vermogen tot bijvoorbeeld 300 duizend. Voor de gewenste geleidelijkheid kan een extra gewenningsvrijstelling worden toege-

kend van pakweg 150 duizend die in een tijdsbestek van vijftien jaar wordt afgebroken. Daaraan kan eventueel een extra startersvrijstelling worden toegevoegd. Nu door het IMF, de OECD, de Nederlandsche Bank, de VROM-raad, de Vereniging van Banken en recentelijk ook het Centraal Planbureau kritische kanttekeningen zijn geplaatst bij het bestaande eigenwoningregime, zou men mogen verwachten dat bestuurlijk niet langer de kop in het zand wordt gestoken. Ook het Centraal Planbureau kiest voor een box-3-variant. Het bouwt, ruwweg gezegd, een vrijstelling in van bijna zestig procent van de vermogenswaarde van de eigen woning. De conclusie van het Centraal Planbureau is dat zo'n hervorming geen rampspoed oproept, maar leidt tot welvaartswinst en grotere werkgelegenheid. Uiteraard zijn flankerende maatregelen gewenst en de overdrachtsbelasting moet worden afgeschaft.

AOW-fiscalisering

De duurzaamheid van de AOW als basispensioen is nauw verweven met de betaalbaarheidsproblematiek van de aanvullende pensioenen. Het kabinet heeft in dat kader een wetswijziging afgedwongen die het prepensioen moet ontmoedigen. Voorts is de levensloop geïntroduceerd. Deze maatregelen hebben de complexiteit van de regelgeving sterk vergroot, zonder dat daarmee de beoogde beleidsdoelstellingen beter worden gerealiseerd. Het kabinet heeft tegelijkertijd nagelaten in te grijpen in de premiestructuur van de AOW, terwijl dat wenselijk was geweest.

Kernprobleem is dat door de internationale mobiliteit van kapitaal de belastingdruk op kapitaalinkomsten steeds sterker wordt afgewenteld op de factor arbeid. Dat proces wordt versterkt door de toenemende vergrijzingslasten. De heffingsstructuur heeft tot gevolg dat de daarmee samenhangende, steeds zwaarder wordende, premielasten geheel op de onderkant van het inkomensgebouw (eerste en tweede inkomensschijf van de box voor werk en woning) drukken. Door een voortgaand proces van uitholling van de premiegrondslag is bovendien het door demografische factoren in gang gezette proces van premieverhoging verder verscherpt. Om het draagvlak van de collectieve sector in een vergrijzende samenleving te vergroten ligt het voor de hand de premievrijstelling van 65-plussers voor de AOW af te schaffen (de premie te 'fiscaliseren'). De AOW-uitkeringen worden dan gewoon ten laste van de schatkist gebracht en betaald uit de belastingopbrengsten. In dat kader wordt de AOW-premie van 17,9 procent vervangen door een gelijke verhoging van het belastingtarief in de eerste en tweede schijf. Om schokeffecten in de inkomens van 65-plussers met kleine aanvullende pensioenen te voorkomen, zal een gedeeltelijke compensatie onontkoombaar zijn. Dat is mogelijk door een in de tijd aflopende vrijstelling in te voeren voor niet-AOW-inkomsten (aanvullend pensioen) van zo'n 10 duizend euro. Een andere mogelijkheid is de premieheffing voor de AOW jaarlijks met bijvoorbeeld één procent te verminderen met overeenkomstige verhoging van de bijdrage uit de schatkist. Dan is de algehele fiscalisering binnen achttien jaren een feit.

Fiscaal gezinsbeleid

Ondanks de Belastingherziening 2001 is de systeemspanning tussen belastingheffing op basis van individuele draagkracht en die op grond van gezinsinkomens nog steeds niet bevredigend opgelost. Alleenverdienergezinnen betalen substantieel meer belasting dan tweeverdienergezinnen met gelijk inkomen. De in de Wet IB 2001 gekozen compromisoplossingen tussen een belastingheffing op gezinsniveau en een individuele belastingheffing zijn uitvoeringstechnisch onnodig ingewikkeld en rijp voor een drastische vereenvoudigingsoperatie. De eerste stap is het stroomlijnen van het fiscale partnerbegrip. Tegenwoordig kan de partnerzorg in alle tweerelaties via registratie of huwelijk worden geregeld. De in 2001 ingevoerde mogelijkheid voor ongehuwde of niet-geregistreerde samenlevers om te opteren voor het partnerschap, kan daarom om principiële en uitvoeringstechnische redenen beter worden afgeschaft. Bij een draagkrachtheffing gaat het immers om duurzame zorgrelaties. In zo'n benadering is het niet passend personen op vrijblijvende wijze jaar voor jaar te laten kiezen of zij de consequenties van het partnerschap al dan niet aanvaarden.

Als tweede stap is het gewenst het fiscale toerekeningsregime van de partnerinkomsten te herzien. Er wordt in de huidige wet een nadrukkelijk onderscheid aangebracht tussen de arbeidsinkomsten die per definitie als *persoonsgebonden* inkomen kwalificeren en de vermogensinkomsten die als *gemeenschappelijk* worden aangemerkt. De – toevallige – samenstelling van het gezinsinkomen kan er daardoor toe leiden dat alleenverdienergezinnen substantieel zwaarder worden belast dan tweeverdienergezinnen met een gelijk gezinsinkomen. Het verschil in gemiddelde belastingdruk kan oplopen tot circa zeven procentpunten. Dit leidt tot onnodige complexiteit en verstoort het draagkrachtbeeld op gezinsniveau. Het onderscheid tussen persoonsgebonden inkomen en gemeenschappelijk inkomen kan daarom beter worden afgeschaft. Het verschil in inkomensaanbreng en de aard van de inkomsten is dan niet langer van invloed op de belastingdruk op gezinsniveau. Deze uitwerking komt overeen met de toepassing van het splitsingsstelsel. Regelmatig wordt door economen erover geklaagd dat de algemene heffingskorting de toetreding tot de arbeidsmarkt belemmert. De hoge marginale tarieven op arbeid vormen een belangrijk deel van de verklaring voor het feit dat Nederland internationaal nog altijd achterloopt als het gaat om de participatiegraad in uren per werknemer. Dit geldt vooral voor vrouwen. Verzorgende partners worden niet gestimuleerd tot toetreding tot de arbeidsmarkt. De oorzaak ligt in de algemene heffingskorting. Deze is als een individuele korting vormgegeven, maar werkt feitelijk als een belastingkorting op gezinsniveau. Als de verdienende partner voldoende belasting betaalt, kan de verzorgende partner zijn/haar heffingskorting verrekenen op partnerniveau zonder daarvoor een eigen inkomen te moeten verwerven. Deelname aan de arbeidsmarkt heeft zodoende geen effect op de algemene heffingskorting. Het tweede inkomen wordt daardoor meteen tegen het relatief hoge marginale tarief belast, want de individuele component van de algemene heffingskorting is reeds 'verbruikt' bij de belastingheffing over het inkomen van de meestverdiener. Dit ontmoedigt toetreding tot de arbeidsmarkt. Een strikt individuele heffingskorting zonder overhevelingsmogelijkheid zou een laag entreetarief mogelijk maken en de arbeidsdeelname extra stimuleren.

Maar voor deze benadering is bij de totstandkoming van de Wet IB 2001 niet gekozen. Op dit punt staan de doelstellingen belasting te heffen naar (gezins)-draagkracht en het bevorderen van de arbeidsparticipatie lijnrecht tegenover elkaar. Een hachelijk dilemma, want door het afschaffen van de overhevelingsmogelijkheid worden de eenverdienergezinnen relatief nog zwaarder belast dan thans reeds het geval is. De klassieke afweging moet worden gemaakt tussen rechtvaardigheids- en doelmatigheidsoverwegingen. Soms worden compromissen bepleit, bijvoorbeeld dat de overheveling van de algemene heffingskorting beperkt moet zijn tot de gezinnen met zorgafhankelijke kinderen. Dit sluit aan bij discussies over het verzorgingsloon.

Ondernemerschap

Ter versterking van de concurrentiekracht van het Nederlandse bedrijfsleven, wordt het ondernemerschap beleidsmatig ondersteund, vooral door middel van fiscale instrumenten. Daarvoor worden zowel generieke als specifieke instrumenten ingezet.

Diverse ondernemersfaciliteiten kunnen echter sterk worden vereenvoudigd en daardoor aan effectiviteit winnen. Zo werken de bestaande bedrijfsopvolgingsfaciliteiten vaak contraproductief. Ze begunstigen de overdrager in plaats van de voortzetter. Het is bedrijfseconomisch beter de bedrijfsopvolgingsfaciliteit af te stemmen op de financieringsbehoefte van de voortzetter. Ook kunnen de investeringsfaciliteiten eenvoudiger worden gemaakt. Dit is mogelijk door de investeringsaftrek te vervangen door een investeringskorting. Een soortgelijke ombouw is ook mogelijk bij de fiscale oudedagsreserve. Die kan beter in een rechtstreekse ouderdomskorting worden gegoten. Spectaculaire vereenvoudigingsmogelijkheden zijn haalbaar in de omzetbelasting door invoering van een uniform btw-tarief en in de loonheffing door de overstap op een loonsomheffing met één vast tarief. Een gedegen hervormings- en vereenvoudigingsplan voor de fiscale positie van de ondernemer is gewenst.

Europa

Het is zonder meer duidelijk dat internationaal opererende ondernemingen 'last' hebben van het feit dat zij binnen Europa te maken hebben met 25 verschillende vennootschapsbelastingssystemen. Het Europese bedrijfsleven zou optimaal moeten kunnen profiteren van de (schaal)voordelen van de interne markt. Dit wegnemen van belemmeringen vormt een geleidelijk (en naar verwachting langdurig) proces.

Idealiter is het mogelijk een vennootschapsbelasting op EU-niveau te heffen naar een uniform tarief over een Europabreed geconsolideerde grondslag. Zo'n Europese vennootschapsbelasting kan de huidige winstbepalingsproblemen rond *thin capitalisation*, *transfer pricing*, grensoverschrijdende fusie en verliesverrekening tussen verbonden vennootschappen binnen het Europese territorium fundamenteel oplossen. Er kan worden volstaan met één aangifte voor de gehele Europese Unie. De heffende instantie zou de lidstaat kunnen zijn waar de Europese Vennootschap haar statutaire zetel heeft.

Uiteraard moet voor de totstandkoming van een Europese vennootschapsbelasting de heffingsautonomie over de vennootschapswinsten door de afzonderlijke lidstaten worden prijsgegeven. De opbrengst van de Europese Vennootschapsbelasting zou met behulp van een sleutel over de verschillende landen verdeeld kunnen worden. Hoe minder de gekozen sleutel lidstaten een belang geeft bij de omvang van de feitelijke bedrijfsactiviteiten binnen de eigen grenzen, hoe beter het is. Daarmee wordt voorkomen dat toch weer obstakels en arbitragemogelijkheden worden gecreëerd voor grensoverschrijdende activiteiten.

Politiek is dat voorlopig nog een te ambitieuze doelstelling. Daarom kan worden gedacht aan een minder vergaande stap, namelijk de mogelijkheid slechts de zogenoemde Europese Vennootschappen te onderwerpen aan de Europese Vennootschapsbelasting. Ook voor deze Europese vennootschapsbelasting geldt dat de opbrengst met behulp van een sleutel over de verschillende landen verdeeld kan worden.

Maar zolang een Europese vennootschapsbelasting in de een of andere vorm politiek nog niet haalbaar is, kan het ambitieniveau niet verder reiken dan te komen tot een op Europese schaal geharmoniseerde vennootschapsbelasting. Om schadelijke belastingconcurrentie in te dammen, zou het tarief aan een communautair vastgesteld minimumtarief moeten worden gebonden. Het op nationale leest geschoede heffingsobject met bijbehorende verschuldigde belasting wordt dan op basis van een communautair vastgelegde winstberekening getoetst aan het vastgestelde communautair minimumpercentage. Als een lidstaat minder heft dan dat minimum, dient het manco aan de Europese schatkist te worden afgedragen. De communautaire vaststelling van de heffingsgrondslag kan voorts dienen als ambitieniveau voor de lidstaten in hun harmonisatieproces (*common base taxation*). Met de toenemende gelijkenschakeling van accountingregels in de EU hoeft deze grondslagharmonisatie geen onoverkomelijk probleem te zijn. De aldus bereikte transparantie en afwezigheid van de mogelijkheid te komen tot tarief- en grondslagconcurrentie kunnen dat harmonisatieproces bevorderen. Ook is het gewenst de bestrijding van het oneigenlijk gebruik van belastingparadijzen en het verdragsbeleid ten aanzien van derdenlanden op communautaire leest te schoeien.

Met het wetsvoorstel 'Werken aan winst' geeft het kabinet een onwenselijke impuls aan de schadelijke belastingconcurrentie. Met tariefsverlagingen beoogt het kabinet de kapitaalkosten te verlagen en zodoende de Nederlandse fiscale concurrentiepositie te versterken. Het heeft zich daarbij echter te eenzijdig gericht op de belangen van de shortlist-investeerdere die slechts oog hebben voor het tarief. Bovendien remmen de ingebouwde dekkingsmaatregelen, vooral de beperking van de afschrijving op onroerend goed en van de verliesverrekening, het beoogde effect tegelijkertijd weer af. De deugdelijkheid van het tariefinstrument kon door de haastige invoeringsprocedure amper worden getoetst. Zo werd de vermogensaftrek als alternatief voor de tariefverlaging, waarbij de bestaande ongelijke fiscale behandeling van risicodragend en risicomijdend kapitaal weer beter in balans zou worden gebracht, niet serieus in de beleidsafwegingen betrokken. De grote tijdsdruk waarmee het wetsvoorstel door het parlement werd gejaagd, leidde er bovendien toe dat onvoldoende aandacht kon worden besteed aan de vereiste echte hervorming van het stelsel van vennootschapsbelasting.

Conclusie

Er wordt beleidsmatig vaak te snel en te ondoordacht naar het fiscale instrumentarium gegrepen. Fiscale instrumenten kunnen effectief zijn, maar zij moeten nadrukkelijker worden afgewogen tegen het belang van de rechtvaardigheid en de eenvoud. Het is de taak van de wetenschap partijpolitieke taboeonderwerpen te analyseren, bespreekbaar te maken en maatschappelijk aanvaardbare oplossingsrichtingen te wijzen. Dat is nodig en mogelijk bij het fiscale regime voor eigenwoningbezit, de bekostiging van de AOW, het fiscale gezinsbeleid en de versterking van het ondernemerschap. Het bestaande fiscale instrumentarium is onnodig ingewikkeld en daardoor te weinig effectief. De recent doorgevoerde tariefoperatie in de vennootschapsbelasting is onvoldoende doordacht. De deugdelijkheid van het tariefinstrument is nauwelijks getoetst en alternatieven zijn amper onderwerp van (zichtbare) afweging geweest. Bovendien is de fiscale winstbepaling aanmerkelijk ingewikkelder gemaakt. Wetenschappers en politici moeten meer investeren in constructieve beleidsdebatten; zeker op fiscaal gebied.

LITERATUUR

Ministerie van Financiën (MinFin, 2006) Actualisatie varianten fiscale behandeling eigenwoningbezit.